

Motion till riksdagen 2005/06:Sk418

av **Hillevi Larsson och Christina Axelsson (s)**

Minimiskatt på alkohol och tobak i EU

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om minimiskatt på alkohol och tobak i EU.

Motivering

Alkoholmissbruk och rökning är två av de vanligaste dödsorsakerna både i Sverige och i övriga Europa. Fler dör i sviterna av dessa droger än av narkotikamissbruk.

I Sverige har vi en restriktiv politik som går ut på att försäljningen ska ske i kontrollerade former, så att minderåriga inte kommer över alkohol och tobak. För att begränsa konsumtionen utgör en stor del av priset skatt. I dag ser vi att kostnaderna för alkohol- och tobaksrelaterade sjukdomar tenderar att öka.

Problemet är nu att vår restriktiva politik alltmer kringgås, och därmed håller på att förlora sin verkan. Hälften av all spritkonsumtion i Sverige är i dag oskattad här i landet. Konsumtionen består av hembränt, smuggelsprit eller legalt privatinförd sprit. I Skåne är bara 30 % av spritkonsumtionen skattad i Sverige. Den svenska restriktiva alkoholpolitiken, med Systembolaget och alkoholskatten som hörnpelare, är i fara.

När nu Danmark och Finland sänker sina alkoholskatter och de östeuropeiska lågskatteländerna kommer med i EU, riskerar vi att en ännu större andel av alkoholkonsumtionen i Sverige blir oskattad. Alltfler svenskar kommer att köpa alkohol från dessa länder, där priserna är lägre.

EU:s införselregler är mycket generösa. Varje svensk får ta med 10 liter sprit, 20 liter starkvin, 90 liter vin och 110 liter öl per restillfälle. Hänvisar man till att man ska ha en större fest får man ta in ännu mer. Detta har redan påverkat den svenska konsumtionen negativt. Inte minst har vidareförsälj-

Fel! Okänt namn på

ningen ökat, dvs. legal införsel och därefter illegal vidareförsäljning inom Sverige.

När det gäller tobak har tidigare svensk momshöjning för att minska rökningen visat sig verkningslös, eftersom den genast ledde till ökad cigarett-smuggling till Sverige.

Det är nu dags att vi på allvar tar upp diskussionen om gemensamma minimiskatter på tobak och alkohol i EU. Förutsättningarna när det gäller tobak är goda. EU har enats om att förbjuda all tobaksreklam inom EU, av folkhälsoskäl. Synen på tobak håller på att förändras, även om det fortfarande återstår mycket att göra inom jordbrukspolitiken (d.v.s. subventioner till sydeuropeiska tobaksodlingar av arbetsmarknadsskäl).

Vad gäller alkohol finns det en bra bit kvar för att få förståelse för alkoholens skadeverkningar och den svenska alkoholpolitiken. En orsak är att "helg-supande" främst är ett nordiskt fenomen. I sydliga länder är alkoholkulturen annorlunda. Alkohol är en del av vardagen och intas i mindre doser, fast desto oftare. Det anses inte farligt i dessa länder. Dessutom bygger länder som Frankrike, Tyskland, Italien och Grekland en stor del av sin BNP på sina viner och ölsorter. De har svårigheter att erkänna alkoholens skadeverkningar eftersom de i stor utsträckning lever på tillverkning och försäljning av alkohol.

Trots detta tror vi att vi så småningom ska få en samsyn i de här frågorna i Europa. Det finns ju alkoholister även ute i Europa, vilket leder till sociala tragedier och påverkar samhället negativt. Leverskador och andra alkoholrelaterade sjukdomar uppträder i större utsträckning i Europa än här i Sverige, bl.a. till följd av skillnader i alkoholpolitiken. Det "måttliga" kontinentala drickandet har också visat sig ge alkoholskador. Totalt sett konsumerar de nämligen mer, genom dagligt intag av framför allt vin och öl. Bidragande till detta är givetvis den låga beskattningen av alkohol.

Sverige driver redan frågan om minimiskatt på alkohol och tobak i EU. Särskilt positivt är det att frågan numera inte bara diskuteras av folkhälsoministrarna utan även av finansministrarna på EU-nivå. Även om det är långt kvar till en majoritet har vi en del länder på vår sida, främst i Norden, så det finns all anledning att prioritera denna fråga även framöver. Förutom folkhälsoskäl kan man också framhålla det negativa med skattedumping för de enskilda EU-länderna. Det kan inte vara rimligt att ett EU-land skaffar sig fördelar och ökade intäkter på sina grannländers bekostnad genom att sänka sina alkohol- och tobaksskatter. Detta är en form av skattedumping som leder till kedjereaktioner – dvs. sänker ett land sin skatt tvingas grannländerna även sänka sina skatter för att kunna konkurrera. Särskilt utsatta är vi här i Sverige. Vi vill ju inte bara säkra skatteintäkterna till sjukvård för alkohol- och tobaksrelaterade sjukdomar utan även försvara vårt systembolag. Om en allt större andel av försäljningen sker utan kontroll innebär det att allt fler minderåriga får tillgång till alkohol och att kriminella ligor får möjlighet att spela en allt större roll.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 26 september 2005

Hillevi Larsson (s)

Christina Axelsson (s)